PROIECT

PRINCIPIILE DE BAZĂ ADOPTATE DE PLENARA C.C. AL P.C.R. DIN 5-6 OCTOMBRIE 1967 CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII ADMINISTRATIV-TERITORIALE A ROMÂNIEI ŞI SISTEMATIZAREA LOCALITĂŢILOR RURALE

EDITURA POLITICĂ

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

/ Plenara C.C. al P.C.R., care a avut loc în zilele de 5 şi 6 octombrie 1967, a dezbătut şi aprobat în unanimitate Principiile de bază cu privire la îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a României şi sistematizarea localităţilor rurale.

Potrivit hotărîrii plenarei, proiectul acestui document este supus dezbaterii publice, urmînd apoi a fi prezentat spre aprobare Conferinţei Naţionale a P.C.R. din decembrie a.c.

PROIECT

PRINCIPIILE DE BAZĂ ADOPTATE DE PLENARA C.C. AL P.C.R. DIN 5-6 OCTOMBRIE 1967 CU PRIVIRE LA

ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII ADMINISTRATIV-TERITORIALE A ROMÂNIEI ŞI SISTEMATIZAREA LOCALITĂŢILOR RURALE

EDITURA POLITICA — Bucureşti, 1967

„Scînteia" nr. 7 489 din 11 octombrie 1967

În anii construcției socialiste, datorită politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare intensă și multilaterală a economiei naționale — în primul rînd, ca urmare a industrializării țării, a cooperativizării și modernizării agriculturii — în viața orașelor și satelor noastre au avut loc adînci transformări economice, social-politice și culturale. În perioada actualului cincinal, ca urmare a eforturilor ce se fac pentru creșterea potențialului economic al țării și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației, se accentuează complexitatea și ritmul acestor transformări, se diversifică legăturile dintre diferitele activități, unități economice și localități din aceeași zonă teritorială.

Sporirea eficienței întregii activități economice, valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale și de muncă ale țării, necesitatea repartizării judicioase a forțelor de producție, îndeplinirea sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste — toate acestea impun îmbunătățirea actualei organizări administrativ-teritoriale a României. Totodată, necesitatea dezvoltării armonioase a tuturor localităților, a apropierii treptate a condițiilor de viață de la sate cu cele din mediul urban cere luarea de măsuri pentru sistematizarea localităților rurale.

Întemeiate pe analiza intercondiționării factorilor naturali, economici, demografici, sociali și tehnici, aceste două mari acțiuni reprezintă elemente componente ale politicii generale a Partidului Comunist Român de ridicare continuă a întregii noastre societăți pe trepte mereu mai înalte ale progresului și civilizației. Ele se încadrează în obiectivelele trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., sînt legate organic de măsurile preconizate pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale.

I. ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII ADMINISTRATIV-TERITORIALE A ROMÂNIEI

Complexitatea tot mai mare a vieţii economice, sociale şi culturale, volumul şi diversitatea crescîndă a problemelor construcţiei socialiste fac necesară perfecţionarea organizării administrative a ţării noastre.

Actuala împărţire administrativă pe regiuni, raioane, oraşe şi comune, stabilită cu mai mulţi ani în urmă, nu mai corespunde etapei de dezvoltare economică-socială în care se află în prezent ţara noastră. Între organele centrale şi unităţile de bază administrativ-teritoriale — comuna şi oraşul — unde se traduc în viaţă directivele partidului şi statului, *se interpun verigi intermediare, care creează paralelisme, suprapuneri* şi îngreunează conducerea întregii activităţi politice, economice şi social-culturale a ţării. Totodată, aceasta a dus la creşterea nejustificată a aparatului administrativ şi cheltuirea exagerată de fonduri pentru întreţinerea lui.

În anii construcţiei socialiste *o mare parte a oraşelor noastre s-au dezvoltat ca centre industriale, comerciale şi culturale,* avînd o populaţie tot mai numeroasă, dispunînd de un număr însemnat de cadre cu pregătire superioară. În jurul acestor oraşe gravitează întreaga activitate din zona respectivă. Multe dintre ele au fost în mod tradiţional importante centre adminis-

trative, ca de exemplu: Brăila, Arad, Sibiu, Turnu-Severin, Tîrgoviște, Slatina, Buzău, Reșița, Satu Mare, Petroșani, Piatra Neamț, Roman, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș și altele, unele dintre ele fiind capitale de județe. Menținerea acestor centre în subordonarea organelor regionale, care își au reședința în alte orașe, face ca ele să se dezvolte într-un ritm mai lent decît localitățile reședință de regiune, cărora li s-au alocat cu prioritate fonduri materiale și bănești.

Pe de altă parte, un număr de 32 de centre raionale — peste o cincime din total — care au reședința în comune rurale, exercită o influență redusă asupra dezvoltării economice și social-culturale a celorlalte localități din cadrul raionului.

Influența pozitivă pe care a exercitat-o industrializarea asupra dezvoltării în ansamblu a economiei naționale ar fi putut fi și mai puternică, dacă se evitau unele neajunsuri în amplasarea obiectivelor industriale. *Lipsa, timp îndelungat, a unor criterii științifice de repartizare a obiectivelor industriale pe teritoriul țării, îndeosebi între raioanele din cadrul unor regiuni, a avut consecințe negative asupra vieții economice și sociale din cuprinsul acestora.*

Modul în care au fost amplasate noile obiective industriale în actualul cincinal permite crearea unei baze industriale în 70 dintre actualele raioane care sînt lipsite de industrie sau dispun de o industrie slab dezvoltată, ceea ce va avea urmări favorabile pentru întreaga zonă respectivă.

Rolul comunelor și al unor orașe a fost diminuat ca urmare a preluării de către organele raionale a unor atribuții, pe care nu le-au putut îndeplini în bune condiții.

Dezvoltarea vieții rurale este îngreunată în prezent de faptul că multe din cele 4 259 de comune existente sînt *unități administrative mici* (în medie, pe țară, sub 3 000 de locuitori fiecare). Actualele comune nu dispun de puterea economică

necesară realizării unor lucrări social-culturale și edilitar-gospodărești de mai mare amploare, iar forța de atracție a centrelor de comună față de satele înconjurătoare este redusă. În afară de aceasta, înseși obiectivele cu asemenea destinație construite din fondurile statului se dispersează într-un număr prea mare de centre comunale, ceea ce reduce eficiența acestor investiții, împiedică asigurarea dotărilor edilitare și gospodărești necesare tuturor comunelor existente.

Populația rurală este dispersată în 14 203 sate (exclusiv localitățile rurale subordonate administrativ orașelor). Din totalul așezărilor rurale, 72,7% au mai puțin de 1 000 de locuitori, iar aproape 44% au sub 500 locuitori. Există 989 sate cu mai puțin de 100 locuitori.

Toate acestea dovedesc că structura administrativă a țării trebuie să fie îmbunătățită potrivit cerințelor actualei etape de desăvîrșire a construcției socialiste.

A. Formele de organizare administrativă a țării

Perfecționarea organizării administrative-teritoriale se va baza pe următoarele principii :

1. Apropierea conducerii centrale de unitățile administrativ-teritoriale de bază. În acest scop, se va trece la organizarea administrativă a țării pe județe, *ca organe teritorial-administrative pe care să se sprijine direct în înfăptuirea politicii lor Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri.*

2. Crearea de unități administrative care să permită rezolvarea operativă și competentă a problemelor, să contribuie

la dezvoltarea armonioasă din punct de vedere economic, social-cultural și edilitar-gospodăresc a localităților, să dispună de posibilități de comunicație cît mai directe între acestea și centrele administrative.

Unitățile de bază ale organizării administrativ-teritoriale a României sînt orașul și comuna, cărora le revin sarcini sporite politice, economice, social-culturale și edilitar-gospodărești.

3. *Întărirea comunelor ca unități administrative puternice*, capabile să valorifice mai bine posibilitățile localităților din mediul rural pentru dezvoltarea diferitelor activități industriale, agricole, comerciale, meșteșugărești, social-culturale, să înlesnească ridicarea nivelului de civilizație și apropierea condițiilor de viață ale populației de la sate de cele de la orașe.

4. *Eliminarea verigilor intermediare inutile, a paralelismelor în atribuții și competențe*, în scopul participării tot mai largi a maselor la activitatea de stat și obștească.

Creșterea complexității activității economice, sociale, culturale, actualul stadiu de dezvoltare a țării noastre nu mai justifică existența regiunilor. Îmbunătățirea organizării administrative prin împărțirea pe județe care să aibă legături directe cu comuna face inutilă menținerea în viitor a raionului ca unitate administrativă intermediară între județe, pe de o parte, comune și orașe, pe de altă parte. Viața a confirmat pe deplin că o bună parte a problemelor aflate în competența raioanelor, azi pot fi rezolvate mai bine la nivelul comunelor și orașelor.

În îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării trebuie să se țină seama atît de experiența pozitivă, cît și de neajunsurile constatate pînă în prezent în activitatea sfaturilor populare și a comitetelor lor executive, de tradițiile existente în țara noastră, precum și de tendințele actuale pe plan mondial.

Pe baza acestor principii, *în organizarea unităților administrativ-teritoriale se va porni de la condițiile economice,*

social-politice, geografice, avîndu-se în vedere următoarele criterii :

a) *Județul* alcătuiește o unitate administrativă-teritorială, complexă din punct de vedere economic și social-cultural, care are legături nemijlocite cu organele centrale de partid și de stat. Dimensiunile județelor urmează să fie stabilite astfel, încît să se asigure rezolvarea operativă a sarcinilor ce le revin, printr-o conlucrare directă cu orașele și comunele ce intră în componența lor. *În condițiile constituirii unor comune mai mari, un județ ar putea să cuprindă circa 40—50 comune, ceea ce ar permite înființarea a 40—45 de județe pe întreg teritoriul țării.* Fiecare județ va trebui să cuprindă cîteva centre industriale care să contribuie la dezvoltarea economică, culturală, a întregii vieți sociale a comunelor și orașelor de pe teritoriul său. Reședința județului va fi în toate cazurile orașul principal din cuprinsul acestuia.

b) *Orașul* trebuie să fie un centru cu o populație numeroasă, avînd funcții politice-administrative, un însemnat potențial industrial, comercial și social-cultural, precum și multiple legături cu zona înconjurătoare, asupra căreia exercită o influență economică și organizatorică.

Unele orașe cu o importanță economică și social-culturală deosebită vor fi organizate ca municipii.

Organizarea administrativ-teritorială a orașului București, capitala țării, se va îmbunătăți ținîndu-se seama de condițiile specifice ale acestui mare centru politic, economic, cultural, social și urbanistic.

c) *Comuna* — unitate de bază a organizării administrativ-teritoriale — va cuprinde totalitatea populației rurale de pe un teritoriu delimitat, unită prin comunitate de interese economice, social-culturale și tradiții. *Comuna va fi alcătuită din*

unul sau mai multe sate apropiate, avînd o populație, în medie pe țară, de 4 500—5 000 de locuitori, care poate varia — pe zone — în funcție de condițiile geografice, factorii demografici, economici și sociali, fondul construit și tradițiile existente. De o deosebită importanță este studierea căilor de comunicație între centrul de comună și satele respective, mai ales în legătură cu caracterul împrăștiat, dispersat uneori pe distanțe mari, al unor localități rurale. Aceasta implică o diferențiere atentă a mărimii viitoarelor comune (comune de șes, comune de deal, comune de munte).

Comunele din jurul marilor orașe industriale pot fi subordonate acestora, în funcție de dezvoltarea lor economică și edilitară.

Prin îmbunătățirile propuse cu privire la organizarea comunelor, acestea vor putea mobiliza în mai bune condiții populația sătească la soluționarea pe plan local a treburilor de stat și obștești, la întărirea economică-organizatorică a cooperativelor agricole și a celorlalte unități de producție, la înfrumusețarea și gospodărirea localităților rurale în scopul ridicării nivelului lor edilitar-gospodăresc.

Perfecționarea organizării administrativ-teritoriale în forma propusă va asigura dezvoltarea neîntreruptă a construcției socialiste în țara noastră, ținîndu-se seama de creșterea rolului statului și sporirea atribuțiilor sale în organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale, corespunzător intereselor propășirii României și ridicării bunăstării întregului popor. Totodată, se vor crea condiții pentru repartizarea mai rațională a forțelor de producție, a obiectivelor industriale, pe teritoriul țării, dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, pentru mai buna desfășurare a tuturor activităților sociale. Înfăptuirea acestei importante acțiuni va asigura o

legătură mai directă între organele centrale și cele locale, va mări eficiența și operativitatea organelor de conducere ale județelor, orașelor și comunelor în realizarea sarcinilor actuale și de perspectivă în toate domeniile.

B. Organele de conducere ale unităților administrativ-teritoriale

Unitățile administrativ-teritoriale vor fi conduse de următoarele organe locale alese ale puterii de stat :

a) *Consiliul județean,* care va asigura aplicarea legilor, decretelor, hotărîrilor Consiliului de Miniștri și ale celorlalte organe superioare ; va stabili măsuri pentru dezvoltarea economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a unității administrativ-teritoriale respective ; va aproba și va urmări realizarea bugetului și a planului economic local ; va îndruma, va conduce și va controla întreprinderile, organizațiile economice și instituțiile subordonate, precum și secțiunile sale de specialitate.

Pentru rezolvarea problemelor curente ale activității economice și sociale a județului, *Consiliul județean va avea un organ executiv, condus de un președinte.*

b) *Consiliile orășenești, iar în orașele mari consiliile municipale,* vor rezolva, în cadrul competențelor ce li se vor stabili, problemele legate de dezvoltarea și gospodărirea orașelor, vor mobiliza masele la realizarea pe plan local a treburilor de stat și obștești.

Aceste consilii vor avea un președinte, care va fi, în același timp, primarul orașului sau municipiului.

c) *Consiliul comunal* va avea răspunderea deplină pentru întreaga activitate de gospodărire economică, social-culturală și edilitară a comunei. Punerea în valoare a posibilităților care se vor crea prin constituirea noilor comune este condiționată de ridicarea nivelului conducerii administrative, de intensificarea vieții politice a comunei, de lărgirea competențelor și atribuțiilor ce vor reveni consiliului comunal.

Consiliul comunal va avea un președinte, care va fi, în același timp, primarul comunei.

Pentru a se asigura competența necesară și continuitatea în activitate a consiliului comunal, este indicat ca *secretarul consiliului comunal să fie funcționar de stat permanent*, cu pregătire profesională corespunzătoare.

Pentru a se evita deplasările prea frecvente ale populației la reședința de județ, în vederea rezolvării unor probleme de interes cetățenesc, în cadrul noii organizări se va urmări ca unele din acestea să poată fi soluționate prin deplasări ale aparatului județean la comună.

Întărirea vieții politice și aplicarea consecventă a politicii partidului la sate va fi înlesnită de *constituirea unei organizații de partid în fiecare comună, condusă de un comitet de partid comunal.*

Ținînd seama de sarcinile ce vor reveni organelor de conducere ale județelor, comunelor și orașelor și avînd în vedere experiența proprie a țării noastre și a multor țări din lume, se impune *înființarea unei școli superioare de administrație care să pregătească cadrele necesare pentru administrația locală.*

Întreaga activitate a consiliilor județene, orășenești (municipale) și comunale, a organelor lor executive va avea la bază principiul muncii și conducerii colective, asigurîndu-se antrenarea tuturor membrilor lor la luarea deciziilor și la aplicarea

acestora, întărirea răspunderii fiecăruia pentru sarcinile încredințate.

O atenție deosebită va trebui acordată delimitării mai precise a atribuțiilor și competențelor organelor locale ale puterii de stat, simplificării și raționalizării aparatului de la județ, comună și oraș, promovării în organele de conducere a unor cadre capabile, cu experiența și pregătirea corespunzătoare.

Organele locale ale puterii de stat vor trebui să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea orînduirii și înflorirea națiunii noastre socialiste, la rezolvarea problemelor locale în conformitate cu interesele generale ale țării.

II. SISTEMATIZAREA LOCALITĂŢILOR RURALE

În procesul construirii noii societăţi au loc schimbări adînci în viaţa economică a satului, în structura lui demografică, în relaţiile dintre oameni, în conştiinţa ţărănimii, în atitudinea faţă de interesele generale ale statului şi în orizontul ei politic, cultural şi ştiinţific.

A. Satul românesc pe calea unor profunde transformări economice şi sociale

Într-un ritm deosebit de accentuat au loc *schimbări de ordin demografic în satul românesc*. În mediul rural trăiesc 11,8 milioane locuitori, ceea ce reprezintă 61,8 la sută din totalul populaţiei ţării, faţă de 78,6 la sută în 1930 şi 67,9 la sută în 1960. O parte din populaţia activă care locuieşte la sate lucrează în industrie, construcţii şi în alte domenii de activitate neagricole.

Atragerea unei părţi din populaţia rurală în mediul urban reprezintă un proces obiectiv, determinat de industrializarea ţării şi de întregul proces de dezvoltare economică şi socială. Ca rezultat al politicii partidului şi guvernului de ridicare a

nivelului economic, cultural și social al satului, au crescut simțitor rîndurile intelectualității și ponderea salariaților în mediul rural. Astăzi, intelectualitatea din localitățile rurale cuprinde peste 27 000 specialiști agricoli, din care 12 400 cu studii superioare, peste 100 000 învățători și profesori, peste 6 000 medici etc. În unitățile agricole socialiste lucrează în prezent peste 95 000 tractoriști și mecanizatori.

Principalul proces social care a avut loc în structura populației rurale constă în formarea țărănimii cooperatiste, clasă nouă a societății noastre, cu cunoștințe politice, culturale și tehnic-profesionale mereu mai ridicate.

Apariția marilor unități socialiste de producție agricolă, întărirea bazei tehnice-materiale a agriculturii, dezvoltarea unor ramuri ale industriei alimentare și ușoare, cerințele mereu crescînde ale populației, au determinat *schimbări importante în structura producției agricole a României*, în direcția diversificării și intensificării ei.

Organizarea marii producții în agricultură, mecanizarea lucrărilor agricole, apariția unor unități agricole de tip industrial, crearea de ferme într-un număr mare de localități rurale, creează condiții îmbunătățite de muncă și de viață pentru populația de la sate.

Amplasarea în acest cincinal de noi obiective industriale în zone agricole va da posibilitatea locuitorilor din aceste zone să folosească mai bine timpul disponibil, să-și ridice gradul de instruire tehnică-profesională, va spori potențialul economic al localităților din raza teritorială respectivă.

Ca urmare a eforturilor ce se fac pentru industrializarea unor regiuni — în trecut rămase în urmă — se va ajunge ca în 1970 actualele regiuni Argeș, Oltenia, Bacău, Iași, București și Dobrogea să contribuie la producția globală industrială a țării cu

peste 26 la sută față de numai 16 la sută în 1950. Dezvoltarea bazei industriale în orașele mai puțin dezvoltate va determina creșterea numărului de salariați industriali la 1 000 de locuitori. Astfel, din 184 de orașe existente, în 102 orașe vor reveni în 1970 peste 200 de salariați industriali la 1 000 de locuitori, iar în alte 18 orașe cîte 150—200 de salariați industriali. În anul 1970, la 1 000 locuitori vor fi 104 salariați industriali în medie pe țară și 231 în medie pe total orașe.

Menținerea unor diferențe sensibile între unele regiuni și raioane în gradul de ocupare a populației în industrie impune ca în amplasarea noilor obiective industriale, în perioada 1971—1975 și în perspectivă pînă în 1980, să se continue orientarea dată în actualul cincinal de a se dezvolta din punct de vedere industrial zonele rămase în urmă. O contribuție sporită pot aduce în acest sens repartizarea mai judicioasă pe teritoriu și creșterea într-un ritm mai susținut a industriei locale, înființarea în cooperativele agricole de producție a unor unități pentru industrializarea și semiindustrializarea produselor agricole, pentru prestări de serviciu de uz gospodăresc pentru populația satelor, dezvoltarea întreprinderilor agricole de stat (ferme pentru prelucrarea industrială a produselor agricole). De asemenea, un aport însemnat îl pot avea cooperația meșteșugărească, cooperația de consum, precum și dezvoltarea industriei casnice la domiciliu (artizanat etc.).

În scopul satisfacerii necesităților crescînde ale populației, conducerea partidului a adoptat o serie de măsuri cu privire la dezvoltarea în anii 1966—1970 a activității de prestări de servicii în mediul rural. În procesul înfăptuirii acestor măsuri, precum și a altora care vor apărea necesare, va trebui să se acorde întreaga atenție creării de condiții favorabile pentru dezvoltarea micii industrii, a meseriilor și a altor activități productive și de deservire de la sate. În cadrul acestor preocupări se va urmări utilizarea cît mai completă a capacităților de pro-

ducție existente și îmbunătățirea treptată a înzestrării tehnice, pentru a se asigura o cît mai rațională folosire a materiilor prime, satisfacerea unor cerințe ale locuitorilor de la orașe și sate, creșterea veniturilor în mediul rural.

În contextul dezvoltării generale, economice și sociale a țării și al schimbărilor adînci intervenite în viața satului a avut loc o *creștere a nivelului de trai* al populației rurale. Este semnificativă în acest sens îmbunătățirea consumului alimentar al locuitorilor de la sate. Prin unitățile comerciale existente în mediul rural au fost vîndute în 1966 mărfuri în valoare de 18,3 miliarde lei, de 5,4 ori mai mult decît în 1950. O creștere însemnată au înregistrat achizițiónările de mărfuri nealimentare de folosință îndelungată.

Între anii 1951—1966 s-au construit la sate peste 1,1 milioane de locuințe noi, ceea ce înseamnă că din 3 locuințe existente în mediul rural, una este construită în ultimii 16 ani. La ridicarea nivelului calitativ se adaugă, în numeroase regiuni, varietatea în aspectul arhitectural inspirat din specificul local. Numărul satelor electrificate a crescut de la 483 în 1944 la 8 560 la sfîrșitul anului 1966.

Dotările social-culturale realizate în anii socialismului contribuie la ridicarea continuă a nivelului cultural și de sănătate al populației rurale. Trecerea la învățămîntul general obligatoriu de 8 clase, gratuitatea acestuia au asigurat o creștere generală a nivelului de instruire. Aproape fiecare comună dispune de o școală de opt ani (97,3 la sută din totalul comunelor) și de un cămin cultural (99 la sută), majoritatea comunelor au cîte o grădiniță de copii (85,1 la sută din total). În mediul rural a fost organizată o largă rețea de unități și a sporit numărul de medici, ceea ce a îmbunătățit condițiile de ocrotire a sănătății.

Soluționarea complexelor probleme social-economice pe care le ridică evoluția satului nostru socialist impune studierea atentă a tuturor transformărilor ce au loc în viața lui, elaborarea unei politici științifice de sistematizare a localităților rurale, spre a influența și pe această cale, tot mai hotărît, asupra ridicării condițiilor de viață ale populației sătești și a apropierii lor treptate de cele ale populației urbane.

B. Necesitatea dezvoltării organizate, raționale a localităților rurale — comune și sate

Cu toate realizările obținute în transformarea și ridicarea nivelului economic și cultural al satului, nu a existat pînă acum o preocupare susținută pentru dezvoltarea sistematizată a localităților din mediul rural, pentru asigurarea unei judicioase repartizări a obiectivelor economice, a dotărilor social-culturale și tehnice-edilitare. Noile construcții au fost amplasate adeseori fără studii prealabile și fără a se ține seama de ansamblul problemelor dezvoltării economice și sociale a localităților, de perspectivele fiecăreia în parte.

Așezările noastre rurale și-au menținut astfel unele caracteristici, rezultate din procesul lor istoric de formare, care în momentul de față frînează ridicarea nivelului de civilizație la sate. O mare parte dintre actualele localități rurale, risipite pe teritoriu, cu un număr mic de locuitori, nu mai corespund cerințelor marii producții agricole socialiste, ale dezvoltării economice complexe a satului, impietează asupra eficienței economice a investițiilor pe care le fac atît statul, unitățile cooperatiste, cît și locuitorii din mediul rural.

Densitatea de locuitori în vatra satului este redusă — fenomen propriu atît satelor mici cît și celor mari. În medie, în țara noastră revin 10—12 locuitori pe hectar vatră sat, față de 60—70 locuitori în țările vecine. Din acest punct de vedere, trebuie relevată în special situația comunelor și satelor din zonele de munte, cu gospodării izolate, răspîndite pe o mare suprafață.

Deși sistematizarea are o mare importanță pentru dezvoltarea comunelor, satelor și a întregii țări, totuși ea nu a constituit obiectul unei activități unitare, coordonate și de perspectivă. Pe plan central, de realizarea studiilor și proiectelor de sistematizare rurală se ocupă mai multe organe : Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare — de problemele privind organizarea rețelei de așezări ; Consiliul Superior al Agriculturii — de problemele privind organizarea teritoriului și producției agricole ; Comitetul de Stat al Apelor — de problemele utilizării raționale a apelor. La nivelul regiunilor, sfaturile populare au și ele organe diferite care au sarcini în acest domeniu.

Datorită lipsei unor organe de coordonare pe plan central și regional și a unei concepții unitare în acest domeniu, în activitatea de proiectare legată de sistematizarea localităților rurale persistă o serie de neajunsuri. Din această cauză, proiectările legate de dezvoltarea localităților din mediul rural, care au necesitat un volum mare de muncă, s-au aplicat într-o proporție foarte redusă.

Toate acestea au făcut ca rezolvarea problemelor de sistematizare a satelor să rămînă în urmă, ceea ce nu numai că a frînat punerea în valoare a tuturor posibilităților de ridicare a condițiilor de viață în mediul rural, dar a dus și la amplasarea unor investiții (centre de producție agricolă — grajduri,

magazii etc. — școli de opt ani, diverse alte dotări, clădiri noi de locuit), care apar de pe acum ca neraționale în perspectiva dezvoltării unor localități.

Lipsa unor studii pe ansambluri teritoriale ca și insuficienta colaborare între diferitele unități agricole productive amplasate pe același teritoriu fac ca importante acțiuni care s-ar putea realiza mai economic prin cooperare (alimentarea cu apă, asigurarea energiei electrice, efectuarea diferitelor construcții de drumuri, depozite etc.), să se rezolve la nivelul fiecărei unități și numai în funcție de interesele ei, ceea ce duce la dispersarea și irosirea de fonduri materiale și bănești.

C. Sarcinile și obiectivele sistematizării comunelor și satelor

Sistematizarea comunelor, a satelor care alcătuiesc comunele trebuie să se efectueze în cadrul unui program național de ansamblu, bazat pe studii referitoare la amenajarea unor unități teritoriale complexe, cuprinzînd întregul sistem de așezări urbane și rurale care se intercondiționează reciproc.

La întocmirea acestor studii este necesar să se țină seama de complexitatea tuturor factorilor de natură economică, demografică și social-culturală, ca și de trăsăturile particulare ale cadrului geografic și ale fondului construit existent. Numai o astfel de analiză va putea duce și la găsirea unor soluții de sistematizare a comunelor și satelor în concordanță cu problemele dezvoltării industriale a diferitelor zone, profilarea și specializarea unităților agricole, utilizarea rațională a forțelor de muncă, ridicarea nivelului de deservire și a activității social-culturale din localitățile rurale.

Sistematizarea comunelor şi satelor, acţiune de lungă durată, va urmări rezolvarea a două mari obiective :

— Stabilirea viitoarelor comune şi sate ;

— Sistematizarea fiecărei comune şi a fiecărui sat.

In stabilirea viitoarelor localităţi rurale se vor avea în vedere următoarele :

1. *Asigurarea unor dimensiuni şi densităţi optime ale comunelor şi satelor*, prin creşterea numărului de locuitori şi a densităţii lor pe hectar în vatra satului, astfel încît să justifice o eficientă dotare cu construcţii economice, social-culturale şi reţele tehnic-edilitare. Din studii preliminare şi din experienţa altor ţări se consideră că densitatea unor asemenea localităţi ar trebui să fie de 50—60 locuitori pe hectar în vatra satului.

Numărul optim al populaţiei comunelor şi satelor care le alcătuiesc va fi stabilit în mod diferenţiat, pe categorii de localităţi, în funcţie de caracteristicile cadrului natural, de profilul lor economic, social, cultural şi administrativ.

La stabilirea viitoarelor comune şi sate se va avea în vedere ca în primul rînd să se dezvolte acele localităţi care prin amplasament, distanţe faţă de principalele locuri de muncă, perspectiva amplasării unor obiective economice şi social-culturale, starea fondului construit existent etc., au cele mai favorabile condiţii.

2. *Funcţia şi profilul social-economic al fiecărei localităţi se stabilesc în concordanţă cu cele ale aşezărilor învecinate, precum şi cu particularităţile geografice, sociale şi de producţie ale mediului care o condiţionează.* Gradul de dotare social-culturală şi de echipare tehnico-edilitară se stabileşte diferenţiat, în funcţie de rolul economic şi social al aşezării, de poziţia sa în teritoriu, de condiţiile specifice şi de perspectiva de dezvoltare a fiecărei localităţi.

3. *La stabilirea comunelor și a profilului lor viitor* se va avea în vedere ca fiecare comună să dispună de :

— școală de învățămînt general,

— cămin cultural, cinematograf,

— bibliotecă publică,

— dispensar, casă de nașteri,

— baie comunală,

— magazine de vînzare a mărfurilor,

— unități de alimentație publică,

— brutărie,

— ateliere de reparații și deservire ș. a.

Constituirea unor comune mari, bine echipate, va crea condițiile pentru înzestrarea lor cu unități de prelucrare a produselor agricole, întreprinderi ale industriei locale sau meșteșugărești și alte unități productive, pentru dezvoltarea unor activități economice variate.

Sistematizarea fiecărei comune și a fiecărui sat. După stabilirea localităților se va trece la sistematizarea fiecărei așezări rurale în parte, urmărindu-se soluționarea următoarelor probleme principale :

1. *Delimitarea și organizarea teritoriului* (a vetrei satului) corespunzător funcțiilor și cerințelor actuale și determinarea suprafețelor de teren necesare dezvoltării în perspectivă a localității. Aceasta se va face în raport cu caracteristicile geoclimatice, profilul social-economic, mărimea populației, precum și organizarea teritoriului respectiv în suprafețe destinate unităților productive, locuințelor, centrului civic, spațiilor verzi etc.

2. *Fundamentarea amplasării în cadrul localităților a noilor capacități de producție* sau a extinderii celor existente.

3. *Stabilirea dotărilor economice, social-culturale, administrative și determinarea arterelor de circulație și a rețelelor tehnice-edilitare* (energie electrică, apă, telefon, radioficare etc.) în raport cu mărimea și importanța localităților.

4. *Determinarea și parcelarea terenurilor libere din vatra satelor, precum și regruparea terenurilor date în folosință de cooperativele agricole de producție*, în vederea unei cît mai raționale și eficiente concentrări a construcțiilor de locuințe și a dotărilor. Se vor lua măsuri ca în viitor să se construiască numai în vatra satelor.

5. *Asigurarea unei expresii arhitecturale proprii* prin valorificarea cadrului natural, a tradiției constructive și artistice locale, a eventualelor monumente istorice, a potențialului turistic etc.

Elaborarea schițelor de sistematizare va contribui la o judicioasă și eficientă amplasare a investițiilor în teritoriu, va duce la recuperarea unor suprafețe de teren ce vor putea reintra treptat în circuitul agricol.

La stabilirea obiectivelor de investiții economice, social-culturale, tehnice-edilitare se va acorda prioritate dotării acelor localități rurale care — prin aplicarea măsurilor cuprinse în prezentele propuneri — vor deveni centre de comună sau au perspective deosebite de dezvoltare.

O atenție particulară se va da localităților rurale din zonele preorășenești care constituie locul de reședință al unui număr important de salariați necesari activității economice din centrele muncitorești învecinate. Aceste localități vor trebui să dispună de căile de comunicații necesare și de mijloace de transport rapide, precum și de dotări comerciale, social-cultu-

rale şi edilitare, astfel încît salariaţii care vin la lucru în oraşe de pe o zonă de circa 30—40 km să se bucure de condiţii corespunzătoare de trai în comunele în care locuiesc.

Sistematizarea comunelor şi satelor, acţiune de o deosebită importanţă social-economică, constituie un mijloc important pentru realizarea politicii Partidului Comunist Român de ridicare a nivelului de viaţă al populaţiei de la sate, contribuie la repartiţia teritorială judicioasă a forţelor de producţie, la determinarea unor elemente strict necesare pentru fundamentarea planurilor de perspectivă ale dezvoltării României.

III. DESFĂŞURAREA ACŢIUNILOR PRIVIND ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII ADMINISTRATIVE ŞI SISTEMATIZAREA LOCALITĂŢILOR RURALE

Coordonarea şi îndrumarea acţiunilor de îmbunătăţire a organizării administrativ-teritoriale şi de sistematizare a localităţilor rurale vor fi asigurate de o *Comisie centrală de partid şi de stat*, iar în fiecare regiune de către o comisie locală.

Comisia centrală va avea următoarele atribuţii principale:

1. Efectuarea de studii şi elaborarea de propuneri concrete privind noua organizare administrativ-teritorială a ţării, examinarea modificărilor ce urmează să intervină în conducerea economiei locale, în aparatul de stat, în repartizarea unităţilor de învăţămînt, asigurarea asistenţei sanitare etc.

2. Elaborarea proiectului unei noi legi de organizare şi funcţionare a organelor locale ale puterii de stat, a tuturor celorlalte acte normative legate de noua organizare administrativ-teritorială.

Propunerile concrete privind delimitarea viitoarelor judeţe, oraşe şi comune cu hărţile respective, vor fi supuse dezbaterii publice înainte de a fi prezentate spre aprobare conducerii de partid şi de stat, urmînd a fi definitivate pînă la sfîrşitul anului 1968.

3. Elaborarea criteriilor, studiilor şi cercetărilor, a legislaţiei şi actelor normative privind sistematizarea localităţilor rurale.

*

Înfăptuirea acţiunilor de îmbunătăţire a organizării administrativ-teritoriale a ţării şi de sistematizare a localităţilor rurale impune aportul conjugat al organelor centrale şi locale de partid şi de stat, al institutelor de cercetări şi proiectare, al altor instituţii care au sarcini în aceste domenii, al specialiştilor, al tuturor oamenilor muncii.

Îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a ţării, sistematizarea localităţilor rurale constituie o nouă expresie a aplicării de către partidul nostru a principiului centralismului democratic potrivit cerinţelor desăvîrşirii construcţiei socialismului, creează condiţii pentru antrenarea mai largă a maselor la conducerea statului şi rezolvarea problemelor vieţii sociale şi obşteşti, pentru îmbunătăţirea continuă a traiului oamenilor muncii. Realizarea acestor acţiuni de mare amploare, cu adînci consecinţe în viaţa tuturor localităţilor din ţară, va contribui la dinamizarea factorilor care determină dezvoltarea economică, social-politică şi culturală a patriei, la creşterea continuă a nivelului de civilizaţie al poporului român.

CUPRINS

Apărut octombrie 1967.
C.Z. pentru biblioteci 8 CP (R) — 8 (35) = R.

Tiparul executat sub comanda nr. 6 736/70 704 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii". Piața Scînteii nr 1, București — Republica Socialistă România

75 bani